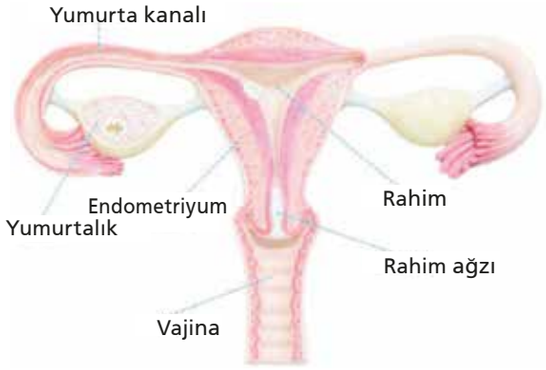
BİYOLOJİ Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ÜREME SİSTEMİ - II

DİŞİ ÜREME SİSTEMİ

Yumurtalık (Ovaryum)

Yumurtanın oluşumu yumurtalıklarda mayozla gerçekleşir (oogenez). **Östrojen** ve **progesteron** adı verilen eşey hormonları yumurtalık tarafından üretilir.

Yumurtalıklar foliküllerle doludur. Her bir folikülde oosit adı verilen kısmen gelişmiş yumurta hücresi ve destek hücreleri yer alır. Destek hücreleri, yumurtanın oluşumu ve gelişimi sırasında yumurtayı beslemekle ve korumakla görevlidir.

Yumurta Kanalları (Fallopi Tüpleri)

Rahimden yumurtalıklara uzanan bir çift tüptür. Yumurtalıklara yakın olan ucu kirpikli huni şeklindedir. Diğer ucu ise rahim boşluğuna açılır. Kirpikli huni bölümü, yumurtalıklardaki folikülde olgunlaşan ve serbest bırakılan yumurtayı iç yüzeyindeki silli epitel hücrelerinin yardımıyla yakalayıp rahme iletir.

Rahim (Döl Yatağı, Uterus)

Karın bölgesinin alt tarafında, idrar kesesinin arkasına yerleşmiş, kalın duvarlı, kaslı bir organdır. Rahmin iç kısmını kaplayan epitel tabaka endometriyum adını alır. Döllenme yoksa endometriyumun iç çeperi, bir miktar doku sıvısıyla ve kanamayla vajinadan atılır. Buna **menstrüasyon** (adet kanaması) denir.

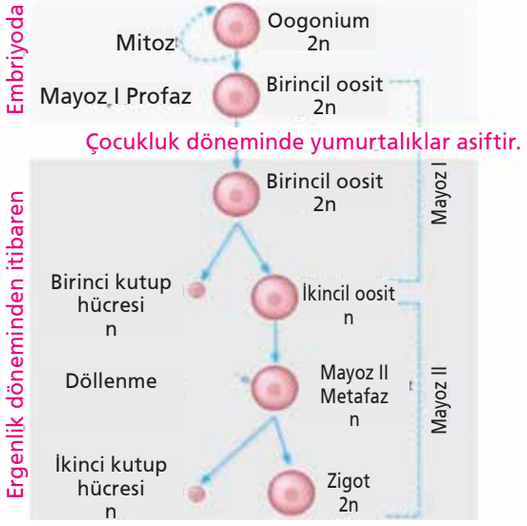
Serviks

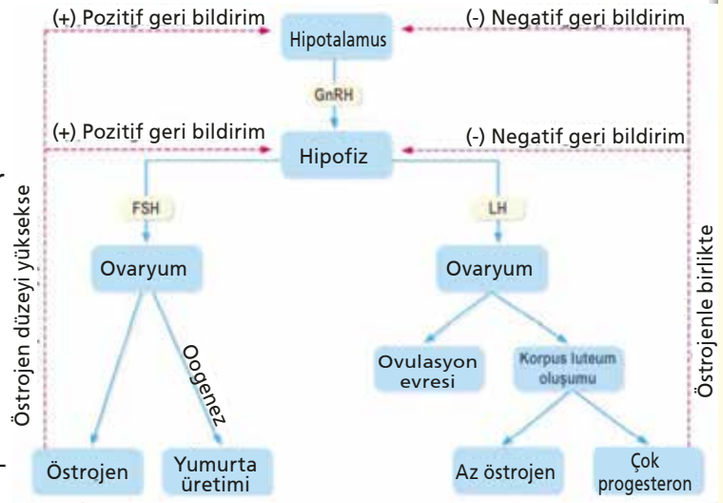
Rahimin vajinayla birleştiği rahim ağzı açıklığıdır.

Vajina

Döllenmemiş yumurtanın dışarı atılmasını, çiftleşme sırasında spermlerin dişi vücuduna bırakılmasını sağlayan dişi üreme sisteminin dışa açılan bölümüdür. Vajina, idrar kanalı (üretra) ile bağlantılı değildir. Bu yüzden dişilerde döllenmemiş yumurta ve idrar ayrı açıklıktan dışarı atılır.

OOGENEZ

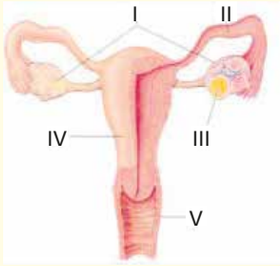

DİŞİ ÜREME SİSTEMİNİ KONTROL EDEN HORMONLAR

Dişilerde yumurtalıklar **östrojen** ve **progesteron** hormonu üretir. Östrojen, rahmin gelişmesinden ve dişi üreme faaliyetlerinin uyarılmasından sorumludur. Östrojen ayrıca ikincil eşey karakterlerini kontrol eder ve korur. Göğüs ve kalçalarda yağ depolanması, sesin incelmesi gibi özellikler dişilere ait ikincil eşey karakterlerdir. Hem östrojen hem de progesteron, rahmin embriyo gelişimine hazırlanmasından sorumludur.

Östrojen ve progesteron salgılanması FSH ve LH tarafından kontrol edilir. FSH ve LH salgılanmasını kontrol eden ise hipotalamustur.

SORULAR

1) Yandaki şekilde insan dişi üreme sistemine ait yapılar gösterilmiştir.

Döllenmenin gerçekleşmesinden sonra zigotun doğuma kadar bulunduğu kısım hangi numara ile gösterilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

CEVAP: D

2) Aşağıda verilenlerden hangisi dişi üreme sistemine ait olan döl yatağının görevlerinden biri değildir?

A) Embriyonun tutunup yerleştiği yerdir.

B) Gebelik süresince büyüklüğü artar.

C) Yapısındaki bol miktarda kılcal kan damarı embriyoyu besler.

D) Yumurta ve spermin döllendiği yerdir.

E) Hamilelik boyunca bebeği dış etkilere karşı korur **CEVAP: D**

3) İnsanda dişi üreme sisteminde hipofiz hormonları ve eşey hormonları birbirini pozitif ve negatif geri bildirimle etkilemektedir. Bu karşılıklı etkileşime "feed-back" mekanizması denir.

Buna göre dişi bir bireyin üreme sisteminin kontrolünde aşağıda verilen hormon çiftlerinin hangisi arasında feed-back mekanizması görülür?

A) FSH - Östrojen
B) Östrojen - Testosteron
C) LTH - Testosteron
D) FSH - LH
E) LH - LTH **CEVAP: A**